

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Кремена Раянова,
преподавател в Юридически факултет на
Русенски университет „Ангел Кънчев“

Със заповед на ректора на Ректора на Технически университет - Варна съм включена в научно жури за защита на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социална политика“, професионално направление 3.4. „Социални дейности“ на Десислава Младенова Аргирова, докторант към катедра „Социални и правни науки“ на тема „Закрила и социална интеграция на бежанците в Република България“.

Актуалност и значимост на разглежданата проблематика

Значимостта на дисертационния труд „Закрила и социална интеграция на бежанците в Република България“ се определя от факта, че за въпросите, касаещи закрилата и социалната интеграция на бежанците няма самостоятелно цялостно монографично изследване. Пълното изследване на темата за закрилата и социалната интеграция на бежанците в Република България и, ще изясни теоретични и практически проблеми и ще доведе до научни и приложни изводи за усъвършенстване на законодателството и правоприлагането.

Методология на изследването

Правилно и адекватно са определени обекта, предмета, задачите и целите на изследването. Обект на изследване на дисертационния труд е правния статус на лицата, търсещи и получили закрила в Република България, които влизат в съприкосновение с институциите, компетентни да прилагат международното право и националното законодателство, както и с българските граждани, които в различна степен проявяват /или не проявяват положително отношение към възможността за тяхната интеграция.

Вярно е зададен предмета на дисертационния труд, а именно практиката по закрилата и социалната интеграция на бежанците в Република България в периода 2013- 2022 г. Акцентът на настоящото дисертационно изследване е основно върху отграничаването на правните характеристики на закрилата и интеграцията. Дисертационният труд показва отлично познаване и боравене с правната теория, относимо към предмета на направеното проучване.

Във връзка с преобладаващото в българската правна наука схващане за методологическия плурализъм обосновано към обекта на дисертацията са

приложени различни подходи. Адекватно е използван нормативния подход, а във връзка с него са приложени и два интелектуални подхода: анализ на документацията, посветена на изследвания проблем, и синтез.

Многогранната същност на правото успешно води автора на дисертационното изследване до прилагане на институционалния подход. Обосновано е предизвикателството да обобщи, систематизира, и анализира научната и практическа информация за закрилата и интеграцията на бежанците в Република България.

Правилно е зададена основната цел на дисертационния труд чрез научен анализ на действащото законодателство, съдебната практика, теоретичните трудове и емпиричния материал да се изследват условията за предоставяне на закрила и възможностите за социална интеграция на бежанците в Република България като част от държавите, образуващи външната граница на Европейския съюз. Целта на дисертационния труд върно е предопределила и използването на системния подход, чрез който е изградена теоретична структура на основните проявления на тези процедури.

Обхват и структура на дисертационния труд.

Дисертационният труд е с обем от 202 страници, включително съдържание, списък на използваните съкращения и списък на използваната литература, включващ 164 източника на кирилица и латиница, включително източници от интернет.

В структурно отношение изследването отговаря на изискванията за такъв вид изследване и включва увод, четири глави и заключение. Оценката ми за обема, структурата и използваната библиография е положителна и отговаря на нормативните изисквания относно получаването на образователна и научна степен „доктор”.

Авторът Десислава Аргирова борави с подходящ научен език и стил на изложение. Използваните научни разработки върно и пълно анализират изследваната проблематика съобразно тезите на автора.

Представеният автореферат отговаря на всички формални изисквания и отразява в достатъчна степен логиката и всеобхватността на изследвания проблем.

Докторантката има публикувани седем публикации, в които са разработени различни въпроси по темата на дисертационното изследване.

Обща аналитична характеристика на дисертационния труд

Първата глава има общотеоретичен характер, като е посветена на теоретични и нормативни основи на закрилата на бежанците в международен и национален аспект. Анализът на типовете закрила и правния статус на лицата, търсеци социална закрила е завършен и дава методологична основа на изследването на проблематиката. Изследвано е съдържанието на основните нормативни актове за работата с бежанците. Специално внимание е отделено на изследването на закрилата на децата бежанци като особена категория лица, предвид уязвимостта

и специалните потребности, с които се характеризират и отделните категории деца бежанци. Разгледани са отделните етапи в развитието на бежанското право.

Втората глава съдържа изследване на процедурите на българското и международното право при предоставяне на различните типове закрила. Разгледани са правата на различните групи уязвими лица, както и задълженията на институциите да предоставят съответната закрила.

Съдържанието на третата глава е фокусирано върху процеса на интегриране на бежанците в Република България. Подходът, избран от докторантката е да изследва интеграцията на бежанците едновременно като показател за демократичност на обществото и като индикатор за развитието и утвърждаването на човешките права и свободи. Д. Аргирова проследява етапите от интеграционния процес на лицата, получили бежански или хуманитарен статут. Отделено е особено внимание на интеграцията на децата.

Особено внимание заслужават резултатите от изследването на процесите на приемане и интеграция на бежанците в Република България, които представляват съдържанието на последната глава. Чрез прилагане на количествения метод “анкета” са изследвани обществените нагласи на българското общество към процесите на закрила и интеграция на бежанците от Близкия Изток и бежанците от Украйна в Република България. Попълнени са общо 216 (двеста и шестнадесет) броя анонимни анкети, съдържащи 45 (четиридесет и пет) въпроса всяка, като същите са приложени към настоящия дисертационен труд. Количественото изследване постигна своите цели, тъй като събраната информация е достатъчно широкообхватна и задълбочена, за да отговори на поставените в изследването и дисертационния труд цели и задачи.

Научни приноси

Приносните моменти на труда могат да бъдат изведени на следните нива:

1. Подкрепяне на извода, че е необходимо да се подобри комуникацията и взаимодействието между отделните институции, ангажирани с проблемите на интеграция на бежанците в Република България.

2. Доказване на обективната необходимост от ресурсно обезпечаване на държавните органи, които са ангажирани с предоставяне на закрила и социална интеграция на бежанците.

3. Адекватност на предложенията *de lege ferenda* в областта на хуманитарното право.

Научните приноси са разработени с нужния академичен почерк и отразяват широката правна подготовка на докторанта.

Бележки и препоръки

Основната ми препоръка към докторанта Десислава Аргирова е засили полемиката с други автори.

Предвид факта, че дисертационния труд не изчерпва изследвания проблем, авторът може да обмисли в бъдеще да се задълбочи изследването, като трудът бъде отправна точка за следващите научни разработки по предмета.

Отправените бележки по никакъв начин не влияят върху безспорно положителните качества и приноси на труда.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд съответства на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав на Република България. Едновременно с това доказва че докторантката Десислава Младенова Аргирова притежава задълбочени теоретични познания в областта на теорията на правото и е изпълнила минималните национални изисквания относно процедурата за придобиване на ОНС „доктор“ по чл. 2б, ал. 2 и 3 и чл. 12, ал. 3 на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд „Закрила и социална интеграция на бежанците в Република България“ е разработен пълно, задълбочено и на необходимото научно равнище. Предвид горепосоченото, давам своята изцяло положителна оценка за изследването и убедено предлагам на научното жури да присъди на Десислава Младенова Аргирова образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социална политика“, професионално направление 3.4. „Социални дейности“.

Доц. д-р Кремена Раянова